

Pytania i odpowiedzi dotyczące konkursu nr POWR.02.10.00-IP.02-00-006/18
E-materiały dydaktyczne do 10 przedmiotów dla szkół kończących się egzaminem maturalnym

Część 2

1. „W ramach konkursu nie przewidziano możliwości wniesienia wkładu własnego” (Regulamin, s. 10).

W jaki sposób powinien być wniesiony i rozliczony potencjał techniczny, na który składają się środki trwałe i wyposażenie, które są w posiadaniu przedsiębiorstwa przed rozpoczęciem projektu i zostały zakupione przez przedsiębiorstwo z zastosowaniem jednorazowej amortyzacji (zgodnie z odpowiednimi przepisami)? Proszę o podanie metody rozliczenia oraz podstawy prawnej.

Regulamin i Wytyczne w zakresie kwalifikowalności nie dają odpowiedzi na to pytanie, a prawidłowe zaplanowanie rozliczenia środków technicznych przekazanych do realizacji projektu środków trwałych jest warunkiem sporządzenia poprawnego budżetu. Nieprawidłowe zaplanowanie rozliczenia tych środków stwarza ryzyko uznania wniesienia takich środków za wkład własny, co może skutkować negatywną oceną wniosku.

Potencjał (potencjał finansowy, kadrowy i techniczny) wnioskodawcy i partnerów wykazywany jest przez wnioskodawcę w kontekście oceny zdolności do efektywnej realizacji projektu jako opis zasobów jakimi dysponuje i jakie zaangażuje w realizację projektu.

Potencjał techniczny, w tym sprzęt, czy warunki lokalowe zarówno wnioskodawcy, jak i partnerów należy opisać w punkcie 4.3 wniosku o dofinansowanie *Potencjał wnioskodawcy i partnerów*. W tym polu należy opisać jakie posiadane przez wnioskodawcę zaplecze techniczne zaangażowane będzie w realizację projektu.

Posiadany potencjał techniczny, może być wykazany jako wkład własny w projekcie, o ile ten wkład jest wymagany i spełnione są warunki kwalifikowania wydatków określone w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków*. W Regulaminie niniejszego konkursu nie przewidziano wniesienia wkładu własnego, tym samym nie ma możliwości rozliczenia w ramach projektu posiadanych przez wnioskodawcę środków trwałych i wyposażenia. Należy jednak zaznaczyć, iż posiadany potencjał techniczny, który będzie wykorzystywany w ramach projektu jest brany pod uwagę podczas oceny merytorycznej w zakresie kryteriów merytorycznych punktowych, w szczególności w ramach kryterium dotyczącego stopnia zaangażowania potencjału wnioskodawcy i partnerów.

Szczegółowe informacje dot. wymaganego opisu potencjału wnioskodawcy i partnerów znajdują się w *Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020* na str. 29-34. (dokument dostępny pod linkiem: <https://www.sowa.efs.gov.pl/Pomoc>).

2. W jakich przypadkach IOK może podjąć decyzję o włączeniu do kolejnej rundy obszaru, na który złożono wnioski w ramach rund poprzednich? Jak włączenie takiego obszaru wpływa na status wniosków złożonych w tym obszarze?

„UWAGA W uzasadnionych przypadkach IOK może podjąć decyzję o włączeniu do kolejnej rundy obszaru, na który złożono wnioski w ramach rund poprzedzających.” (Regulamin, s. 13).

IOK może ogłosić terminy kolejnych rund w aktualizacji Regulaminu konkursu w przypadku niewyczerpania alokacji dla danego obszaru, tj. gdy w ramach obszaru nie wpłynął co najmniej jeden wniosek o dofinansowanie lub konkurs nie został rozstrzygnięty w ramach danego obszaru z powodu negatywnej oceny wniosków o dofinansowanie. Ponadto kolejna runda może zostać ogłoszona np. w przypadku wycofania się wybranego Wnioskodawcy z podpisania umowy o dofinansowanie. Wówczas w sytuacji braku konkurencyjnych w ramach danego obszaru wniosków (pozytywnie

ocenionych, ale z niższą punktacją) IOK ogłosi kolejną rundę. Lista obszarów biorących udział w danej rundzie będzie opublikowana na stronie internetowej IOK przed jej rozpoczęciem.

Zapis Regulaminu konkursu „W uzasadnionych przypadkach IOK może podjąć decyzję o włączeniu do kolejnej rundy obszaru, na który złożono wnioski w ramach rund poprzedzających”, dotyczy sytuacji wyjątkowych, np. gdy w danym obszarze został wybrany wniosek do dofinansowania, jednak Wnioskodawca nie złożył wymaganych załączników do umowy o dofinansowanie projektu, nie odpowiada na korespondencję do niego kierowaną oraz nie podejmuje żadnego innego kontaktu z Instytucją Organizującą Konkurs.

3. Jaki jest najbardziej odległy, dopuszczalny termin rozpoczęcia realizacji projektu? Proszę o podanie terminu oraz przepisów określających ten termin.

„IOK szacuje, że rozstrzygnięcie każdej rundy nastąpi w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia zakończenia naboru w jej ramach” (Regulamin, s. 13). „Niemniej jednak Instytucja Pośrednicząca MEN planuje zakontraktować projekty złożone w ramach rundy I do końca 2018 r. Z uwagi na powyższe sugerowany termin na rozpoczęcie realizacji projektów w ramach ww. konkursu to styczeń 2019 r. Należy również podkreślić, iż Wnioskodawca może na własne ryzyko rozpocząć realizację projektu przed wyborem go do dofinansowania...” (Pytania i odpowiedzi cz. 1, odpowiedź na pytanie nr 4). Niezależnie od deklaracji MEN i sugestii dotyczących podjęcia ryzyka realizacji projektu niewybranego, przedsiębiorstwa muszą racjonalnie zaplanować realizację projektu i w tych planach mogą uwzględnić jedynie wiążące postanowienia regulaminu. To wymaga uwzględnienia maksymalnych terminów przewidzianych regulaminem i typowych terminów realizacji czynności, które regulaminem ograniczone nie są. W związku z tym proszę o określenie, jakie terminy rozpoczęcia realizacji projektu wnioskodawca może wpisać we wniosku.

Okres rozpoczęcia realizacji projektów składanych na konkurs należy rozpatrywać w kontekście brzmienia kryteriów dostępu nr 8 i 9 (Regulamin konkursu str. 32-35), tj.: „W terminie do 4 miesiąca realizacji projektu Wnioskodawca zobowiązany jest do przedstawienia reprezentatywnych prototypów e-materiałów. Liczba prototypów do 33 poszczególnych przedmiotów zostanie określona w regulaminie konkursu. Prototypy mają zawierać wszystkie typy multimediów, planowane do wykorzystania w przygotowaniu emateriałów do danego przedmiotu. Prototypy zostaną przeanalizowane przez ekspertów projektu pozakonkursowego realizowanego równocześnie przez Ośrodek Rozwoju Edukacji pod kątem zawartości merytorycznej, zalet dydaktycznych, funkcjonalności, jakości multimediów, dostosowań dla osób z niepełnosprawnościami (spełnienia standardu dostępności, w tym WCAG 2.0 oraz dostosowań merytorycznych). Beneficjent zobowiązany jest do uwzględnienia uwag/ rekomendacji zgłoszonych przez ekspertów projektu pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego – etap II”, w tym w zakresie możliwości wykorzystania e-materiałów przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz uzasadnionych uwag wynikających z konsultacji społecznych, w tym wniosków z testowania, przeprowadzonych w ramach projektu pozakonkursowego realizowanego przez ORE w ramach Działania 2.10, typ operacji nr 7. Szczegółowy tryb przedłożenia prototypów lekcji i uwzględniania uwag/ rekomendacji ekspertów projektu koncepcyjnego oraz wynikających z konsultacji społecznych, w tym wniosków z testowania został opisany w regulaminie konkursu.” oraz „Beneficjent zobowiązany jest do opracowania i przekazania do Ośrodka Rozwoju Edukacji minimum 30% kompletnych wersji e-materiałów do końca pierwszych 9 miesięcy realizacji projektu, kolejne 30% do końca 14 miesiąca realizacji projektu (łącznie 60%). Szczegółowe zasady i procedury współpracy beneficjentów konkursowych z ekspertami projektu pozakonkursowego koncepcyjnego zostały opisane w załączniku nr 22 do regulaminu. ([\(zał. nr 22 Procedury współpracy z beneficjentami konkursowymi\)](#)). W związku z powyższym Beneficjenci powinni tak zaplanować realizację projektu, aby umożliwić współpracę z ekspertami zaangażowanymi w projekcie pozakonkursowym [Tworzenie e-materiałów dydaktycznych](#)

[do kształcenia ogólnego – etap II, który jest realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji](#) (okres realizacji projektu: od: 2018-06-25 do 2020-08-25).

Jednocześnie zgodnie z zapisami Regulaminu konkursu, ocena merytoryczna, rozumiana jako podpisanie przez oceniających Kart Oceny Merytorycznej wszystkich projektów ocenianych w ramach KOP, jest dokonywana w terminie nie późniejszym niż 60 dni od dnia przekazania oceniającym w ramach KOP wylosowanych projektów do oceny. Dodatkowo należy wziąć pod uwagę czas na przeprowadzenie ewentualnego etapu negocjacji (IOK standardowo w piśmie przekazującym Kartę negocjacji wyznacza termin 5 dni na odesłanie stanowiska Wnioskodawcy do uwag w niej zawartych), poprawę wniosku po spotkaniu negocjacyjnych, czy też przygotowanie załączników do umowy o dofinansowanie. Termin rozpoczęcia realizacji projektu musi zostać zatem wyznaczony przez Wnioskodawcę, który sam musi oszacować racjonalny okres rozpoczęcia realizacji projektu, biorąc pod uwagę swoje możliwości w zakresie zarówno przygotowywania stosownych dokumentów, jak i dyspozycyjności osób upoważnionych do przeprowadzenia negocjacji lub zawarcia umowy o dofinansowanie.

4. Proszę doprecyzować wymagane doświadczenie.

„przeznaczonych dla uczniów szkół kształcących na poziomie gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej” (Regulamin, s. 14 oraz Kryterium nr 1, s. 23).

„o ile publikacje te przeznaczone są do kształcenia ogólnego dla uczniów szkół na poziomie gimnazjum lub ponadgimnazjalnych” (Pytania i odpowiedzi cz. 1, odpowiedź nr 3).

W regulaminie i odpowiedzi opisano różny sposób oceny kryterium – regulamin wymaga przeznaczenia materiałów dla uczniów, a odpowiedź – dla kształcenia ogólnego.

Czy tak udzielona odpowiedź ma na celu zawężenie kryterium i ograniczenie wykonawców do firm, które tworzyły materiały, których bezpośrednimi odbiorcami były szkoły prowadzące kształcenie ogólne?

Zgodnie z uzasadnieniem pod kryterium dostępu nr 1, kryterium będzie weryfikowane na podstawie oświadczenia projektodawcy oraz weryfikacji wymienionych we wniosku o dofinansowanie produktów **tożsamyh z zakresem projektu**, stworzonych przez Wnioskodawcę. Niniejszy konkurs dotyczy opracowania e-materiałów dydaktycznych dla nauczycieli i uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie podstawy programowej kształcenia ogólnego. Z uwagi na powyższe do spełnienia kryterium dostępu nr 1 wymagane jest, aby stworzone przez potencjalnych wnioskodawców publikacje przeznaczone były dla uczniów szkół na poziomie gimnazjum lub ponadgimnazjalnych do kształcenia ogólnego.

5. Jak wygląda procedura dostosowania materiałów do ewentualnych zmian przepisów prawa oświatowego?

„Beneficjent zagwarantuje, że e-materiały dydaktyczne będą zgodne z przepisami prawa oświatowego na dzień zakończenia realizacji projektu.” (Regulamin, kryterium nr 3, s. 29).

Zgodnie z opisanymi procedurami przekazywania e-materiałów beneficjent nie będzie miał możliwości edytowania e-materiałów po ich ocenie ORE i przekazaniu. Biorąc pod uwagę długi okres realizacji projektu – niektóre e-materiały mogą być wykonane na więcej niż rok przed zakończeniem realizacji projektu. Proszę wskazać procedury postępowania w razie zmian przepisów prawa oświatowego.

W celu usprawnienia prac w projektach konkursowych, ustalony został harmonogram przekazywania e-materiałów do ORE - minimum 30% kompletnych wersji e-materiałów do końca pierwszych 9 miesięcy realizacji projektu, kolejne 30% do końca 14 miesiąca realizacji projektu (łącznie 60%). Tym samym ocena i odbiór poszczególnych partii e-materiałów przez ekspertów ORE będą również odbywały się w sposób sukcesywny.

W przypadku przyszłych zmian rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467), Beneficjent konkursowy będzie zobowiązany do weryfikacji i ewentualnej zmiany zapisów, dotyczących punktu podstawy programowej, właściwego dla danego e-materiału.

Zapisy dokumentacji konkursowej nie wprowadzają zakazu możliwości edytowania e-materiałów po ich przekazaniu do ORE. Ewentualne poprawki związane ze zmianą podstawy programowej będą wprowadzane w porozumieniu i w uzgodnieniu z ekspertami ORE.

6. Proszę o wyjaśnienie sprzeczności dotyczących praw autorskich w kryterium nr 4.

Kryterium nr 4 nakłada na wnioskodawcę wymóg zagwarantowania, „że wszystkie treści i multimedia wytworzone w projekcie zostaną opublikowane na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa lub innej, kompatybilnej wolnej licencji”. Jednocześnie opis kryterium oraz umowa o dofinansowanie zakładają przeniesienie praw autorskich do e-materiałów na IP. Tym samym beneficjent traci wpływ na dalsze udostępnianie e-materiałów. Dodatkowo opis kryterium nr 4 zastrzega, że „IP ma możliwość wyboru dowolnej licencji oraz swobodnego kształtowania pól eksploatacji”. W związku z tym wnioskodawca nie może udzielić żadnych gwarancji związanych z udostępnieniem e-materiałów na otwartych licencjach. Decyzja w tej sprawie, zgodnie z opisową częścią kryterium w regulaminie i zgodnie z umową, leży w całości w gestii IP.

Dodatkowo – wymóg przekazania praw autorskich (sprzeczny z założeniem samego kryterium – publikacją na licencji CC) drastycznie ogranicza możliwość wykorzystania materiałów na licencjach CC, w szczególności CC-SA. Wymóg ten uniemożliwia również poprawne zastosowanie tzw. „wyjątku edukacyjnego” (brak możliwości przekazania praw autorskich).

Uważamy, że opisowa część regulaminu w zakresie przeniesienia praw autorskich oraz odpowiednie zapisy umowy powinny zostać usunięte, a przygotowane materiały powinny być przekazane IP na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa lub na zasadzie wyjątku edukacyjnego (zgodnie z aktualnym opisem). Licencja CC BY pozwala uzgodnić odpowiednie z punktu widzenia MEN oznaczenie utworu („The author and other parties designated to receive attribution”).

Zgodnie z zapisami § 23 ust. 1 wzoru umowy o dofinansowanie projektu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, stanowiącego załącznik do regulaminu konkursu „Beneficjent zobowiązuje się do zawarcia z Instytucją Pośredniczącą odrębnej umowy przeniesienia autorskich praw majątkowych, łącznie z wyłącznym prawem do udzielania zezwoleń na wykonywanie zależnego prawa autorskiego, do utworów wytworzonych w ramach Projektu, z jednoczesnym udzieleniem licencji na rzecz Beneficjenta na korzystanie z ww. utworów. Umowa, o której mowa w zdaniu pierwszym, jest zawierana na pisemny wniosek Instytucji Pośredniczącej w terminie określonym w tym wniosku w ramach dofinansowania, o którym mowa w § 2 ust. 2 pkt 1.” W związku z faktem, że wszystkie utwory wytworzone w ramach przedmiotowego konkursu finansowane ze środków pochodzących z budżetu środków europejskich oraz środków z budżetu państwa oczywistym jest, że istnieje konieczność przeniesienia autorskich praw majątkowych, łącznie z wyłącznym prawem do udzielania zezwoleń na wykonywanie zależnego prawa autorskiego na Skarb Państwa. Po przeniesieniu praw autorskich majątkowych IP, działająca w imieniu Skarbu Państwa, ma możliwość wyboru dowolnej licencji oraz swobodnego kształtowania pól eksploatacji. Zastosowanie

wolnej licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa w tym przypadku wiąże się z przyjęciem określonych w niej pól eksploatacji danego utworu obejmujących jego komercyjne i niekomercyjne wykorzystanie, tworzenie i rozpowszechnianie jego kopii w całości lub we fragmentach oraz tworzenie i rozpowszechnianie utworów zależnych.

Należy jednocześnie podkreślić, że brzmienie kryterium nr 4 „Wnioskodawca gwarantuje, że wszystkie treści i multimedia wytworzone w projekcie zostaną opublikowane na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa lub innej, kompatybilnej wolnej licencji. W przypadku dzieł źródłowych literatury i sztuki XX i XXI w., do których majątkowe prawa autorskie nie wygasły, a autorzy i spadkobiercy nie godzą się na uwolnienie, beneficjent udostępni je na zasadach określonych w Ustawie dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. 2018 r. poz. 1191 z późn. zm.) w tym w ramach wyjątku edukacyjnego.” ma na celu zapewnienie, że Beneficjent tworząc e-materiały będzie korzystał z utworów opublikowanych na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa lub innej, kompatybilnej wolnej licencji, natomiast w przypadku dzieł sztuki i dzieł literackich, które mają niemożliwą do zastąpienia wartość artystyczną i/ lub edukacyjną, do których majątkowe prawa autorskie nie wygasły, a autorzy i spadkobiercy nie godzą się na uwolnienie, udostępnienie nastąpi na zasadach określonych w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych do celów edukacyjnych. Wnioskodawca zobowiązuje się do określenia, jakie licencje zostaną zastosowane w projekcie. Na koniec realizacji projektu Wnioskodawca ma obowiązek przedstawić listę licencji dla pozyskanych utworów.

7. Czy dopuszczalne jest zlecenie wykonania niektórych multimediów w kontekście kryterium nr 6?

„Członkowie zespołu muszą być jednocześnie twórcami e-materiałów i pracować nad ich utworzeniem aż do momentu ich ostatecznej akceptacji i przyjęcia przez Ośrodek Rozwoju Edukacji”.

Zapis kryterium sugeruje, że e-materiały muszą być dziełem zespołu. Czy intencją MEN było ograniczenie możliwości podzlecania prac przy e-materiałach? Czy możliwe jest zlecenie określonych czynności (np. realizacji filmu, realizacji gry) firmom zewnętrznym?

Zgodnie z zapisami kryterium nr 6, Beneficjent konkursowy zapewni utworzenie zespołu gwarantującego sprawny przebieg prac nad opracowaniem e-materiałów. Członkowie zespołu powinni być jednocześnie twórcami e-materiałów i pracować nad ich utworzeniem aż do momentu ich ostatecznej akceptacji i przyjęcia przez Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Doświadczenia ORE w zakresie realizacji projektów konkursowych wyraźnie pokazują, że wymóg posiadania po stronie beneficjenta konkursowego personelu o odpowiednich kwalifikacjach jest niezbędny dla prawidłowej realizacji projektu.

Zapis kryterium nie oznacza zakazu możliwości podzlecania prac przy opracowywaniu poszczególnych elementów e-materiałów. Odpowiedzialność za prawidłową realizację projektu konkursowego spoczywa na beneficjencie konkursowym i to on decyduje w jaki sposób poszczególne zadania w projekcie będą realizowane. Na beneficjencie konkursowym spoczywa również odpowiedzialność za odpowiednie skonstruowanie umów z podwykonawcami.

W przypadku zmiany autorów w trakcie realizacji projektów konkursowych beneficjent jest zobowiązany do poinformowania o tym fakcie przedstawicieli ORE.

8. Czy ministerstwo posiada wykaz metodyków poszczególnych przedmiotów i czy zatrudnienie metodyka jest obowiązkowe w kontekście kryterium nr 6?

Po zapoznaniu się w regionalnymi listami metodyków oraz listami metodyków, jakimi dysponują różne podmioty, dostrzegamy bardzo zróżnicowaną liczbę metodyków dla poszczególnych przedmiotów. W przypadku niektórych liczba metodyków jest bardzo mała, a w przypadku co najmniej dwóch – nie udało nam się zidentyfikować żadnego metodyka w kilku województwach.

W związku z tym prosimy o wyjaśnienie, czy MEN posiada listę metodyków wszystkich przedmiotów i czy zatrudnienie metodyka w projekcie jest obowiązkowe. Jednocześnie zwracamy uwagę, że charakter pracy oraz forma zatrudnienia metodyków utrudniają zatrudnienie ich w zespole realizującym projekt i wymóg ten może być odbierany jako preferencyjne traktowanie wybranych podmiotów.

Zgodnie z ww. kryterium (nr 6), zespół po stronie Beneficjentów konkursowych musi być złożony z autorów, metodyków, redaktorów, korektorów, grafików komputerowych, fotoedytorów, informatyków, specjalistów w zakresie tworzenia e-materiałów w sposób uniwersalny uwzględniający potrzeby uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności i obsługi prawnej w zakresie prawa autorskiego. W związku z powyższym, osoby realizujące zadania w projekcie konkursowym powinny posiadać szczegółową wiedzę w zakresie podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz znajomość podstaw dydaktyki i metodyki nauczania.

W opinii IOK użycie nazwy „metodyk” w kryterium nr 6 nie oznacza, iż musi być to doradca metodyczny powołany przez organ prowadzący, czy konsultant zatrudniony w placówce doskonalenia nauczycieli. Metodyk w rozumieniu zapisów dokumentacji konkursowej rozumiany jest jako specjalista w zakresie określania sposobów nauczania danego przedmiotu lub jako specjalista w zakresie dostosowania treści merytorycznych zawartych w e-materiale do poziomu nauczania, do którego skierowany jest dany materiał.

9. W dokumentacji konkursowej oraz załącznikach do niej określono, iż każdy e-materiał ma być wyposażony w minimum 2 różne zasoby multimedialne. Jednym z nich jest obowiązkowo bazowe multimedium, wskazane w standardach merytorycznodydaktycznych dla każdego przedmiotu a drugim min. 8 ćwiczeń interaktywnych zaproponowanych przez Beneficjenta (str. 28 regulaminu konkursu, w opisie zawartości zestawu interaktywnych ćwiczeń multimedialnych). Czy ćwiczenia interaktywne, wskazane w tej sekcji to:

- Ćwiczenia opisane w załączniku 16 do regulaminu konkursu, strona 14 dokumentu w punkcie 22 „Interaktywne ćwiczenia multimedialne” – Beneficjent ma za zadanie wymyślić i stworzyć min. 8 ćwiczeń, spełniając obowiązkowe wymagania opisane we wskazanym dokumencie? (m.in. ćwiczenia Zawierają polecenia do wykonania; są Personalizowane, Wykorzystują rozmaite narzędzia: drag and drop (zmiana położenia), pole wyboru (aktywacja/dezaktywacja), pole wprowadzenia danych (zmiana wartości) lub suwaków (zmiana wartości pola; itp.)
- Min. 8 ćwiczeń wybranych spośród typów multimediiów wskazanych w załączniku 16 do regulaminu konkursu od str. 4 do 16 (punkty 1 – 25) – Beneficjent ma za zadanie wybrać min. 8 spośród ww. typów i zgodnie z ich opisem funkcjonalnym, stworzyć ww. min. 8 ćwiczeń umożliwiających uczniowi autoewaluację procesu uczenia się i sprawdzenie wiadomości i umiejętności zdobytych podczas pracy z e-materiałem (np. ćwiczenia wykorzystujące AR do poprawnego odwzorowania zjawiska fizycznego/chemicznego, ułożenie zdarzeń na linii chronologicznej, stworzenie mapy myśli z danego zakresu, itp.)

Zgodnie z Regulaminem konkursu każdy z e-materiałów musi zawierać minimum 2 zasoby multimedialne, z których przynajmniej jeden zasób multimedialny jest jednym z zalecanych bazowych multimediiów, opisanych szczegółowo w koncepcji e-materiałów do poszczególnych przedmiotów. Natomiast w tabelach tematów e-materiałów do każdego z przedmiotów, będących również załącznikiem do regulaminu konkursu, znajduje się propozycja bazowego multimedium spójna z zakresem merytorycznym danego e-materiału. Beneficjent konkursowy w uzgodnieniu z ekspertem Ośrodka Rozwoju Edukacji może dokonać wyboru innego bazowego multimedium. W pierwszej kolejności główne multimedium do danego e-materiału zostanie wybrane z grupy bazowych multimediiów określonych dla danego przedmiotu. Inne zmiany w wyborze bazowych multimediiów mogą być dokonywane tylko w uzgodnieniu w ekspertami ORE (zapisy koncepcji merytorycznych i standardów merytoryczno-dydaktycznych). Wymagania funkcjonalne dla bazowych multimediiów zostały opisane w załączniku nr 16 - standard funkcjonalny.

Drugim zasobem multimedialnym powinien być zestaw ćwiczeń interaktywnych (minimum 8), które mają umożliwić uczniowi autoewaluację procesu uczenia się i sprawdzenie wiadomości i umiejętności zdobytych podczas pracy z e-materiałem, wynikających z różnych poziomów taksonomii celów według zmodyfikowanej klasyfikacji Benjamina Blooma. Zalecenia odnośnie ćwiczeń interaktywnych znajdują się w regulaminie konkursu (str.27-28) oraz w koncepcjach i standardach merytoryczno-dydaktycznych dla poszczególnych przedmiotów.

W uzasadnionych przypadkach merytoryczno-dydaktycznych, po uzgodnieniu z ekspertami merytorycznymi ORE, beneficjent konkursowy może dokonać wyboru innego drugiego multimedium.

Wymagania funkcjonalne dla ćwiczeń interaktywnych zostały opisane w standardzie funkcjonalnym - zał. nr 16 pkt 22.

Załącznik nr 9 – zestawienie standardu i cen

9.1. Czy punkt 11 (nocleg w kraju) dotyczy personelu projektu podczas delegacji służbowych?

Opis punktu 11 w zakresie, w jakim może być zapewniony nocleg, wskazuje, że chodzi o noclegi uczestnika projektu. Czy istnieje podobny standard dla personelu projektu, czy koszty noclegów powinny być rozliczane zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności? W przypadku, jeśli standard cen i usług dotyczy kosztów delegacji personelu projektu, proszę o wskazanie podstawy prawnej takiej regulacji – istotnie zmieniającej zasadnicze postanowienia Wytycznych w zakresie kwalifikowalności i przepisów prawa pracy odnoszących się do delegacji pracowników. Dostrzegamy w tym wypadku potencjalny konflikt uregulowań prawa pracy z załącznikiem do regulaminu konkursu.

Należy zaznaczyć, iż przedmiotowy załącznik do regulaminu konkursu stanowi zestawienie szczegółowych warunków dla wybranych wydatków obowiązujących dla wszystkich projektów PO WER, tym samym poszczególne pozycje cennika mogą nie odzwierciedlać dokładnie wydatków, pojawiających się w ramach niniejszego konkursu. Niemniej jednak w przypadku zaprojektowania w budżecie projektu wydatków dotyczących delegacji personelu projektu (niezbędność takich wydatków musi zostać uzasadniona pod kątem realizacji projektu) należy również stosować ceny określone w załączniku nr 9.

Dodatkowo należy podkreślić, iż przygotowanie załączników 9 i 10 zostało poprzedzone stosowną analizą rynku. Z uwagi na powyższe przedstawione w niniejszych załącznikach limity stanowią obowiązujące ceny rynkowe, w oparciu o które Wnioskodawcy powinni przygotowywać budżety swoich projektów. Uwzględnienie w budżecie projektu wydatków, które nie przekraczają limitów

określonych zarówno w załączniku 9, jak i 10 jest niezbędne do uznania ww. kosztów za kwalifikowalne, co jest zgodne z Rozdziałem 6.2 pkt. 3) lit k oraz pkt 4) *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*.

9.2. Czy poza załącznikami nr 9 i nr 10 oraz ograniczeniami wynikającymi z Wytycznych w zakresie kwalifikowalności istnieją jeszcze jakieś standardy lub limity kosztów brane pod uwagę podczas oceny wniosków?

Poza dokumentami, które stanowią załączniki nr 9 i 10 do Regulaminu niniejszego konkursu, IOK nie posiada innych dokumentów określających standardy i limity wydatków w ramach projektu.

Należy jednak pamiętać, iż ocena kwalifikowalności wydatku polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami prawa unijnego i prawa krajowego, umową o dofinansowanie i *Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* oraz innymi dokumentami, do których stosowania beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie, w tym w szczególności do stosowania ustawy *Prawo Zamówień Publicznych* (jeśli dotyczy) albo zasady konkurencyjności. Jednocześnie podczas oceny projektu, zgodnie z podrozdziałem 6.2 pkt 3 lit. g ww. *Wytycznych* wydatki w ramach projektu są weryfikowane pod kątem ich przejrzystości, racjonalności i efektywności.

Załącznik nr 10 – zestawienie standardów i cen

10.1. W jaki sposób załącznik nr 10 uwzględnia potencjalną (prognozowaną) inflację oraz wzrost płac w okresie projektu? Zestawienie zostało opracowane na podstawie danych z czerwca 2017. Nie uwzględniono wzrostu wynagrodzeń w Polsce, który wg GUS wyniósł 7,5% (czerwiec 2018 do czerwca 2017) i nie uwzględniono prognozowanego przez rząd wzrostu wynagrodzeń w okresie realizacji projektu.

10.2. Jaka jest podstawa prawna określenia maksymalnych wartości wynagrodzeń personelu projektu?

Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wyraźnie stwierdzają, że IP może określić standard i ceny rynkowe najczęściej finansowanych towarów i usług w ramach PO (Wytyczne... 6.2 pkt. 4). Upoważnienie to nie obejmuje określania wynagrodzeń personelu. Tak określone stawki wynagrodzeń są również sprzeczne z Wytycznymi w punkcie 6.15 pkt. 10. Ponadto – w kontekście 6.15 pkt. 3 publikowane stawki stawiają w niekorzystnej sytuacji podmioty, które muszą kwalifikować odpisy na ZFŚS, tym samym wprowadzony standard, w zakresie wyznaczania maksymalnych stawek brutto-brutto za umowę o pracę jest dyskryminujący wobec średnich i dużych przedsiębiorstw. Ponadto, ze względu na zastosowanie stawki brutto-brutto taka forma ustalenia stawek jest dyskryminująca wobec wszystkich pracowników, premiując przedsiębiorcę (beneficjenta lub partnera), który wynagradza się w ramach samozatrudnienia.

Mając na uwadze powyższe, zastosowanie podanych wartości wynagrodzeń przez oceniającego będzie podstawą protestu lub skargi.

Regulacja zawarta w załączniku 10 w zakresie stawek wynagrodzeń narusza, w naszej ocenie, wymóg równego traktowania wykonawców, a biorąc pod uwagę możliwość uznaniowego oceniania wynagrodzeń ujętych w budżecie podczas oceny merytorycznej wniosku, narusza również zasadę przejrzystości.

Zapisy załącznika nr 10 do regulaminu konkursu nie stoją w sprzeczności z zapisami *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, podrozdział 6.15, pkt 10, tj. „Wydatki na wynagrodzenie personelu są kwalifikowalne pod warunkiem, że ich wysokość odpowiada stawkom faktycznie stosowanym u beneficjenta poza projektami współfinansowanymi z funduszy strukturalnych i FS na analogicznych stanowiskach lub na stanowiskach wymagających analogicznych kwalifikacji. Dotyczy to również pozostałych składników wynagrodzenia personelu, w tym nagród i premii.”, ponieważ nie każdy Wnioskodawca w chwili złożenia wniosku o dofinansowanie zatrudnia osoby, które musi zatrudnić do realizacji projektu. W przypadku utworzenia w ramach projektu nowego stanowiska pracy, dla którego brak jest analogicznych stanowisk w strukturze Projektodawcy, zastosowanie do oceny kwalifikowalności założonych we wniosku o dofinansowanie wynagrodzeń ma ww. załącznik nr 10.

Załącznik nr 11d – standard merytoryczno-dydaktyczny

11d.1. Jaka jest minimalna / zalecana / maksymalna objętość bloku tekstowego?

Wymagania odnośnie bloku tekstowego zostały opisane w regulaminie konkursu. Zgodnie z tymi zapisami blok tekstowy powinien być ściśle połączony tematycznie z multimedium zawartym w danym e-materiale. Część tekstowa, w zależności od przyjętej koncepcji dydaktycznej, może być wprowadzeniem do zagadnień zawartych w multimediami lub przedstawieniem uzupełniających zagadnień teoretycznych, może spełniać rolę wyjaśniającą lub rozszerzającą. Może też stanowić podsumowanie e-materiału. Blok tekstowy powinien być tak przygotowany, aby stanowił zamkniętą całość, by mógł być wykorzystany opcjonalnie również osobno jako oddzielny moduł bez multimedium.

W opinii IOK nie ma potrzeby dalszego precyzowania wymagań odnośnie bloku tekstowego, ponieważ jest to uzależnione od przedmiotu, tematu lekcji jak i specyfiki danego materiału. Beneficjent konkursowy i poszczególni autorzy e-materiałów powinni kierować się spójnością tekstu i kompletnością zawartej w e-materiale treści.

W przypadku wątpliwości co do długości danego bloku tekstowego autorzy e-materiałów mogą współpracować z ekspertami ORE w tym zakresie.

Należy jednak przede wszystkim pamiętać, że opracowywane e-materiały mają umożliwiać nie tylko uczenie się pod kierunkiem nauczyciela w trakcie lekcji, ale także samodzielne uczenie się i dogłębne zrozumienie zagadnienia, co niejednokrotnie wymaga nie tylko multimedium, ale także opisu. E-materiały powinny być atrakcyjne dla ucznia, pobudzać zainteresowania i aktywność edukacyjną, wykorzystywać naturalne pasje i umożliwiać kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów.

11d.2. Czy słowniczek ma wyjaśniać wszystkie trudne pojęcia, pojawiające się w e-materiale, i powtarzać definicje w kolejnych słowniczkach, czy powinien wyjaśniać jedynie trudne pojęcia, które (zgodnie z podstawą programową) są nowe dla ucznia na danym etapie nauki (zakładając, że niektóre pojęcia uczeń opanował wcześniej)?

Opracowywane e-materiały mają umożliwiać zarówno samodzielne uczenie się uczniów, jak i uczenie się pod kierunkiem nauczyciela w trakcie lekcji. W opinii IOK słowniczek, który jest jednym z obowiązkowych elementów, powinien być kompletny, więc powinien zawierać wyjaśnienie wszystkich trudnych pojęć zawartych w danym e-materiale, a nie tylko wyjaśnienie/definicję nowych pojęć. Związane jest to również z planami Ministerstwa Edukacji Narodowej, dotyczącymi opracowywania modułowych e-podręczników, które mają umożliwić dostosowanie e-materiałów

edukacyjnych – poprzez ich odpowiedni dobór oraz układ – do potrzeb zespołów klasowych oraz potrzeb indywidualnych uczniów.

Zespół autorów po stronie beneficjenta konkursowego każdorazowo powinien podejmować decyzję, które pojęcia w danym temacie lekcji będą trudne (odpowiednia klasyfikacja). W przypadku wątpliwości w tym zakresie należy skonsultować sprawę z ekspertami ORE.

11d.3. W jakim zakresie wskazane jest wprowadzanie do e-materiałów kompetencji kluczowej „porozumiewanie się w językach obcych”?

E-materiały dydaktyczne realizują treści podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz kształtują minimum 3 kompetencje kluczowe (z katalogu określonego w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie nr 2006/962/WE). Realizację tych kompetencji zakłada podstawa programowa kształcenia ogólnego w zakresie poszczególnych przedmiotów. W każdym przedmiocie zostały określone dwie obowiązkowe kompetencje, które powinny być zrealizowane. W geografii są to kompetencje: matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne oraz umiejętność uczenia się. Trzecia rozwijana kompetencja powinna zostać samodzielnie wskazana przez beneficjenta konkursowego z katalogu zawartego w standardzie merytoryczno-dydaktycznym.

W opinii IOK kompetencja kluczowa - porozumiewanie się w językach obcych może być realizowana np. w zakresie znajomości terminologii łacińskiej i angielskiej stosowanej w naukach przyrodniczych, sentencji łacińskich, pochodzenia słów, powiedzeń, kalek językowych, zapożyczeń.

Załącznik nr 12 – koncepcja e-materiału

12.1. „W aplikacji istotne jest takie dobranie środków wyrazu, aby doświadczenie wirtualne jak najbliższe oddawało pracę w laboratorium”. W przypadku wskazanych dla geografii multimediów bazowych (zał. 15) oddanie pracy laboratorium jest niemożliwe w przypadku WL-S:

• Warunki powstawania cyklonów tropikalnych

Proponujemy zmianę tego bazowego multimedium na symulację interaktywną i rezygnację z WL-S w ogóle (tym bardziej, że jest to jedyne multimedium tego typu w projekcie).

Zgodnie z zapisami regulaminu konkursu każdy z e-materiałów zawiera minimum 2 zasoby multimedialne. W koncepcjach merytorycznych oraz w standardach merytoryczno-dydaktycznych do poszczególnych przedmiotów zostały opisane tzw. – zalecane bazowe multimedia.

Natomiast w tabelach tematów e-materiałów do poszczególnych przedmiotów, będących również załącznikiem do regulaminu konkursu, znajduje się **propozycja** bazowego multimedium spójna z zakresem merytorycznym danego e-materiału. Beneficjent konkursowy w uzgodnieniu z ekspertem Ośrodka Rozwoju Edukacji może dokonać wyboru innego bazowego multimedium. W pierwszej kolejności główne multimedium do danego e-materiału zostanie wybrane z grupy bazowych multimediów określonych dla geografii. Inne zmiany w wyborze bazowych multimediów mogą być dokonywane tylko w uzgodnieniu z ekspertami ORE (zapisy koncepcji merytorycznych i standardów merytoryczno-dydaktycznych).

W celu uatrakcyjnienia przekazu merytoryczno-dydaktycznego w całej grupie e-materiałów z danego przedmiotu powinien być reprezentowany każdy z rodzajów bazowych multimediów określonych w koncepcji e-materiałów.

Powyższe zapisy oznaczają, że **wszystkie rodzaje multimediiów bazowych powinny zostać zrealizowane w obrębie danego przedmiotu, natomiast tematy, do których dane multimedia zostaną wykorzystane mogą podlegać negocjacjom i zmianom w porozumieniu z ekspertem ORE.**

W związku z powyższym, ewentualne zmiany w doborze multimediu bazowego będą możliwe po rozpoczęciu realizacji projektów konkursowych.

W przypadku wirtualnego laboratorium WL-S nie zostało wskazane, że laboratorium musi być stacjonarne (zamknięte pomieszczenie). Możliwe jest również, że laboratorium będzie mobilne - np. przenośna stacja meteorologiczna, zestaw do analizy profilu gleby, rodzajów skał.

12.2. Kto odpowiada za decyzję, czy uczeń powinien mieć możliwość samodzielnego konstruowania mapy pojęć / jaki jest wymagany odsetek map pojęć, które umożliwiają samodzielne konstruowanie przez ucznia?

„W uzasadnionych przypadkach uczeń powinien mieć możliwość samodzielnego konstruowania takiej mapy”

Mapy myśli lub mapy pojęć to techniki umożliwiające szybkie, graficzne notowanie wszelkiego rodzaju informacji, wspomagające twórcze myślenie i rozwijające zdolności twórcze. Mapy można zastosować do porządkowania treści oraz zdobytych wiadomości i umiejętności, a także do przedstawiania różnych zależności. Biorąc pod uwagę, że e-materiały mają również posiadać walor samokształceniowy oraz aktywizować ucznia do samodzielnej pracy, w uzasadnionych przypadkach uczeń powinien mieć możliwość samodzielnego konstruowania takiej mapy. Decyzję o wykorzystaniu mapy podejmuje nauczyciel, a uczeń powinien mieć możliwość taką mapę modyfikować w miarę potrzeb oraz zgodnie ze specyfiką tworzenia map pojęć.

Natomiast decyzję o tym, czy w danym e-materiale ma być taka mapa podejmuje zespół autorski po stronie beneficjenta konkursowego W przypadku gdy mapa myśli lub mapa pojęć została wskazana jako multimediu bazowe, ewentualna zmiana w tym zakresie powinna zostać skonsultowana z ekspertem ORE (patrz odpowiedź do pkt. 12.1).

Załącznik nr 15d – zestaw tematów - geografia

15d.1. Proszę o informację, gdzie zostało opisane bazowe multimediu „Schemat interaktywny” dla geografii lub przedmiotów przyrodniczych? Multimediu tego nie ma w załącznikach nr 11 i nr 12. Z uwzględnieniem tematyki – sugerujemy zmianę na „Grafikę interaktywną” sześciu materiałów, których ten problem dotyczy.

Każdy z e-materiałów z geografii musi zawierać minimum 2 zasoby multimedialne, z których przynajmniej jeden zasób multimedialny jest jednym z zalecanych bazowych multimediiów, opisanych szczegółowo w koncepcji e-materiałów (w tym przypadku do w koncepcji do przedmiotów przyrodniczych). Jednym z zalecanych bazowych multimediiów jest grafika interaktywna, która zgodnie z opisem mieści w sobie ilustrację, schemat, mapę, spacer wirtualny. Należy przede wszystkim zaznaczyć, że grafika interaktywna jest to informacja przedstawiona w formie graficznej umożliwiająca manipulowanie znajdującymi się na niej danymi. Tym samym schemat interaktywny w przypadku przedmiotu geografia zawiera się w pojęciu grafika interaktywna (patrz opis w standardzie funkcjonalnym do schematu, mapy interaktywnej, wirtualny spacer).

W tabeli tematów e-materiałów do geografii, będących załącznikiem do regulaminu konkursu, znajduje się propozycja bazowego multimediu spójna z zakresem merytorycznym danego

e-materiału. Beneficjent konkursowy w uzgodnieniu z ekspertem Ośrodka Rozwoju Edukacji może dokonać wyboru innego bazowego multimedium (patrz odpowiedź do pkt. 12.1).

15d.2. Jakie należy wykonać bazowe multimedium w temacie nr 825 „Żywność ekologiczna”? Obecnie pole Bazowe multimedium jest puste.

W tabeli tematów z geografii w temacie 825 "Żywność ekologiczna", ORE proponuje zastosowanie jako multimedium bazowego - filmu edukacyjnego.

Należy jednak pamiętać, że w tabeli tematów do poszczególnych przedmiotów znajdują się propozycje bazowych multimedii (patrz odpowiedź do pkt. 12.1).

15d.3. Czy istnieje uzasadnienie merytoryczne dla pojedynczego multimedium typu WL-S? „Warunki powstawania cyklonów tropikalnych” są tematem, który nie może być zrealizowany w ramach „laboratorium” – proponujemy zmianę multimedium bazowego na symulację interaktywną.

W standardach merytoryczno-dydaktycznych do każdego z 10 przedmiotów zapisano, że: *Zakres tematyczny e-materiałów do geografii wraz z propozycją bazowego multimedium (określonego niżej w niniejszym standardzie i koncepcji e-materiałów do przedmiotów przyrodniczych) jest jednym z załączników do dokumentacji konkursowej. Co do zasady zakres tematyczny e-materiałów nie powinien ulegać zmianom. Dopuszcza się zmiany w zakresie tematów e-materiałów w uzgodnieniu z ekspertami merytorycznymi Ośrodka Rozwoju Edukacji. **Zmiany mogą dotyczyć zakresu merytorycznego, tematycznego, jak i zmian w zakresie bazowych multimedii.***

Powyższe zapisy oznaczają, że wszystkie rodzaje multimedii bazowych powinny zostać zrealizowane w obrębie danego przedmiotu, natomiast tematy, do których dane multimedia zostaną wykorzystane mogą podlegać negocjacjom i zmianom w porozumieniu z ekspertem ORE.

W związku z powyższym ewentualne zmiany w doborze multimedium bazowego będą możliwe po rozpoczęciu realizacji projektów konkursowych. Patrz również odpowiedź do pkt. 12.1.

Załącznik nr 16 – standard funkcjonalny

16.1. Film samouczek. Proszę wyjaśnić sprzeczność między punktem 2. w zakresie możliwości opracowania jako materiału odtwórczego, a punktem 5. oraz wytycznymi zał. 12.

Zał. 16: „Opracowany jako: materiał odtwórczy (fragmenty filmów fabularnych, dokumentalnych, teledysków, wykorzystanie fragmentów dyskusji, wywiadów i debat) materiał oryginalny, zrealizowany specjalnie na potrzeby danego e - materiału.”

Zał. 12: „Materiał filmowy, w którym schematy, rysunki lub tekst, np. równania chemiczne rysowane są przez grafika na tablicy w czasie rzeczywistym w ślad za omawianym przez narratorem zagadnieniem. Film tutorial nie ma charakteru dokumentalnego”

W opinii IOK nie występują żadne sprzeczności we wskazanym zakresie.

Zgodnie z zapisami standardu funkcjonalnego *Film samouczek* opracowany powinien zostać jako: *materiał odtwórczy (fragmenty filmów fabularnych, dokumentalnych, teledysków, wykorzystanie fragmentów dyskusji, wywiadów i debat), materiał oryginalny, zrealizowany specjalnie na potrzeby danego e- materiału.*

Oznacza to, że beneficjent ma możliwość samodzielnej decyzji w jakiej formie zostanie taki film opracowany – czy jako materiał odtwórczy, składający się z fragmentów filmów już istniejących lub jako w całości nowy materiał – zrealizowany na potrzeby danego e-materiału.

Film samouczek różni się tym od filmu standardowego, że musi zawierać w sobie elementy wyjaśniające krok po kroku omawianą problematykę, dlatego też schematy, rysunki lub tekst, rysowane są przez grafika na tablicy w czasie rzeczywistym w ślad za omawianym przez narratora zagadnieniem. W tym przypadku w kadrze widoczne są kursor lub ręka grafika z pisakiem.

16.2. Film standardowy. Zakłada udział profesjonalnego lektora. Proszę wyjaśnić sprzeczność z zał. 12, który umożliwia opracowanie w całości w formie wywiadu z osobą kompetentną, co wyeliminuje lektora w ogóle?

Zał. 16: „Profesjonalny lektor. – OBOWIĄZKOWO”

Zał. 12: „Może być przygotowany w całości lub częściowo w formie wywiadu z osobą kompetentną w omawianym temacie”

W opinii IOK nie występują żadne sprzeczności we wskazanym zakresie.

Oczywistym jest, że w przypadku prowadzonych wywiadów, osoba udzielająca wywiadu nie musi być "profesjonalnym lektorem". Natomiast już osoba prowadząca wywiad powinna mieć profesjonalne przygotowanie. Niemniej jednak beneficjent konkursowy musi dołożyć wszelkich starań aby wypowiedzi ekspertów były na odpowiednim poziomie językowym, a nie tylko merytorycznym. Ponadto wypowiedzi eksperta biorącego udział w filmie muszą być dostosowane do poziomu odbiorcy (ucznia na danym etapie edukacyjnym).

W przypadku występowania lektora musi on być profesjonalistą.

16.3. Schemat interaktywny. „Umożliwia zapisanie algorytmu lub wzoru matematycznego w formie schematu blokowego.” – „obowiązkowo”, „Możliwość weryfikacji kolejności bloków oraz analizy poprawności algorytmu, poprzez śledzenie wartości zmiennych.” – obowiązkowo. (i tak dalej). Proszę o wyjaśnienie, w jaki sposób spełnić ten warunek w przypadku schematu o tytule: „Funkcje lasów”? Czy spodziewacie się Państwo schematu blokowego pokazującego funkcje lasów? Schemat interaktywny nie został opisany w załączniku 12. (w tym kontekście proponujemy usunięcie Schematu z zał. 15d w ogóle – patrz 15d.1.).

Jak wskazano w odpowiedzi na pytanie 15d.1. jednym z zalecanych w przedmiotach przyrodniczych bazowych multimediów jest grafika interaktywna, która mieści w sobie ilustrację, schemat, mapę, spacer wirtualny. Tym samym schemat interaktywny w przypadku przedmiotu geografia zawiera się w pojęciu grafika interaktywna. Charakterystyka oraz specyfika bazowych multimediów została opisana w koncepcjach merytorycznych do poszczególnych grup przedmiotów. Należy pamiętać, że grafika interaktywna jest to informacja przedstawiona w formie graficznej umożliwiającą manipulowanie znajdującymi się na niej danymi.

Dodatkowo na stronie 2 standardu funkcjonalnego znajduje się wykres zawierający informację jakie typy WOMI powinny zostać użyte dla wybranych multimediów.

W tabeli tematów e-materiałów do geografii, będących załącznikiem do regulaminu konkursu, znajduje się propozycja bazowego multimediu spójna z zakresem merytorycznym danego e-materiału. Beneficjent konkursowy w uzgodnieniu z ekspertem Ośrodka Rozwoju Edukacji może dokonać wyboru innego bazowego multimediu (po rozpoczęciu realizacji projektu konkursowego). Patrz również odpowiedź do pkt. 12.1.

16.4. Mapa pojęć: „Zawiera narzędzia umożliwiające dynamiczne tworzenie mapy zgodnie z zasadami tworzenia map pojęć” –na czym polega „dynamiczne tworzenie mapy” i czym różni się od „samodzielnego konstruowania mapy”? Ponadto – załącznik nr 12 daje możliwość wyboru czy uczeń będzie miał możliwość samodzielnego tworzenia mapy pojęć, czy nie. Proszę wyjaśnić tę sprzeczność.

Zał. 16: „Spersonalizowana - możliwość samodzielnego konstruowania mapy i zapisu w profilu. – **OBOWIĄZKOWO**”

Zał. 12: „W uzasadnionych przypadkach uczeń powinien mieć możliwość samodzielnego konstruowania takiej mapy”

W opinii IOK nie występują żadne sprzeczności we wskazanym zakresie.

Zapis - „Zawiera narzędzie umożliwiające dynamiczne tworzenie mapy pojęć” należy rozumieć jako narzędzie dedykowane do tworzenia i modyfikowania mapy pojęć w czasie rzeczywistym, pozwalające na dodawanie zależności między pojęciami, opisów itp. zgodnie z zasadami tworzenia map pojęć. Dynamikę należy tu rozumieć, jako wsparcie programu w tworzeniu i modyfikacji mapy (np. możliwość rozbudowywania/reorganizacji mapy – w przeciwieństwie do rysowania mapy na kartce papieru, gdzie modyfikacja już raz narysowanej mapy jest mocno ograniczona). Należy zaznaczyć, że czym innym jest wspomniana wyżej możliwość dynamicznego tworzenia mapy, tj. zapewnienie stosownych narzędzi interaktywnych, a czym innym możliwość samodzielnego konstruowania mapy, czyli dopuszczenie możliwości, że uczeń taką mapę będzie mógł tworzyć (a nie odtwarzać poprzez połączenie gotowych elementów), a co za tym idzie, że każda mapa będzie inna. Taka mapa powinna się wtedy zapisywać w indywidualnym profilu ucznia w formacie, którym została tworzona, aby możliwa była jej późniejsza modyfikacja.

Koncepcja e- materiałów do przedmiotów przyrodniczych (zał. nr 12) zakłada mapę pojęć jako jedno z bazowych multimediiów. Multimedia to może zostać także wykorzystane jako dodatkowe. Tematy dla których mapa pojęciowa powinna być bazowym multimedium zostały określone (zał. 15 a-d). W pozostałych przypadkach decyzję o umieszczeniu mapy pojęciowej w e-materiale i o funkcjonalności tej mapy podejmuje zespół autorski beneficjenta w porozumieniu z ekspertem ORE.

16.5. Mapa pojęć: „Pozwala na eksport stworzonej mapy do pliku pdf/png/jpg/docx i pobranie jej na komputer lokalny (lub zapis w chmurze)”. Czy eksport w każdym z tych formatów jest obowiązkowy, czy chodzi o eksport w jednym z tych formatów? Proszę o określenie chmury, w której ma być wykonany zapis.

Zgodnie ze standardem funkcjonalnym Mapa pojęć/ Mapa myśli musi obowiązkowo zapisywać się w profilu ucznia (w formacie, w którym została tworzona, aby możliwa była jej późniejsza modyfikacja). Natomiast wybór formatów dostępnych do wyeksportowania należy do beneficjenta z tym, że musi być przynajmniej jeden format graficzny i jeden tekstowy, w tym przynajmniej jeden z tych formatów powinien pozwalać na edycję elementów mapy (czyli np. docx). Wyeksportowany plik musi być możliwy do pobrania na komputer lokalny lub zapis w chmurze.

Ewentualne wątpliwości będą omawiane z ekspertami ORE po rozpoczęciu realizacji projektów konkursowych.

16.6. Grafika interaktywna: brakuje opisu w załączniku nr 16. Proszę o uzupełnienie opisu.

Należy zaznaczyć, że standard funkcjonalny określa wymagania dla wszystkich 10 przedmiotów kształcenia ogólnego. W związku z powyższym kryteria oceny zostały pogrupowane pod kątem wspólnych funkcjonalności, które powinny być spełnione dla wybranego multimediu.

Na stronie 2 standardu funkcjonalnego znajduje się wykres zawierający informację jakie typy WOMI powinny zostać użyte dla wybranych multimediiów.

Biorąc powyższe pod uwagę do grafiki interaktywnej wliczamy – mapy interaktywne, galerię zdjęć interaktywnych, schemat, wirtualny spacer, prezentację 3D. Wszystkie te multimedia zostały opisane w tabeli w standardzie funkcjonalnym, w związku z powyższym nie ma potrzeby uzupełniania opisu.

Natomiast charakterystyka oraz specyfika bazowych multimediiów została opisana w poszczególnych koncepcjach merytorycznych.

Załącznik nr 22 – procedury współpracy

22.1. Proszę o potwierdzenie, że wyniki konsultacji z ekspertami ORE są wiążące i nie mogą być kwestionowane podczas oceny.

„Beneficjenci konkursowi będą mogli konsultować tematykę poszczególnych prototypów e-materiałów dydaktycznych z ekspertami merytorycznymi ORE” (s. 2) – pomimo podnoszenia tej kwestii podczas konsultacji społecznych i w poprzedniej edycji konkursu – nie zaznaczono, że efekty konsultacji są wiążące. Tym samym może się okazać, że zmiany, wprowadzone po konsultacjach z ORE, zostaną następnie zakwestionowane przez ORE na etapie weryfikacji materiałów.

Do każdego z 10 przedmiotów kształcenia ogólnego eksperci ORE zaproponowali tematy w liczbie równej liczbie e-materiałów z danego przedmiotu. Zakresy tematyczne e-materiałów wraz z propozycją bazowego multimediu są załącznikami do regulaminu konkursu i w całości pokrywają zapisy podstawy programowej opisane w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467).

Co do zasady zakres tematyczny e-materiałów nie powinien ulegać zmianom. Dopuszczalne są jednak zmiany w zakresie tematów e-materiałów w uzgodnieniu z ekspertami merytorycznymi Ośrodka Rozwoju Edukacji. Zmiany mogą dotyczyć zakresu merytorycznego, tematycznego, jak i zmian w zakresie bazowych multimediiów.

Dopuszcza się również realizację e-materiałów wykraczających poza zakres podstawy programowej.

Należy przy tym zaznaczyć, że odpowiedzialność za prawidłowe opracowanie zawartości e-materiałów z danego przedmiotu spoczywa na Beneficjentach konkursowych.

W związku z powyższym w celu usprawnienia procesu przygotowywania prototypów Beneficjenci konkursowi będą mogli konsultować tematykę poszczególnych e-materiałów dydaktycznych z ekspertami merytorycznymi ORE. W przypadku ostatecznego ustalenia zakresu merytorycznego danego e-materiału, zalecenia powinny zobowiązywać obie strony – i Beneficjenta konkursowego, i ekspertów ORE.

22.2. Proszę o wskazanie i opisanie platformy technologicznej oraz zasad zamieszczania na niej materiałów do oceny.

„Opracowywane wersje e-materiałów dydaktycznych wraz z ewentualnymi pytaniami do ekspertów zamieszczane będą na platformie technologicznej wskazanej przez MEN”. Informacje o

platformie komunikacji z ekspertami są niezbędne dla ustalenia czasu pracy osób, które będą za te czynności odpowiedzialne.

Przesyłanie linków do e-materiałów do oceny oraz ewentualnych pytań do ekspertów ORE będzie odbywało się za pomocą autorskiego programu, opracowanego przez informatyków ORE pn. Recenzent. Jest to standardowy program, mało czasochłonny w obsłudze. Instrukcja korzystania zostanie przekazana zaraz po rozpoczęciu projektów konkursowych.

Pozostałe informacje dotyczące platformy technologicznej oraz zasad zamieszczania na niej materiałów do oceny zostaną przekazane Beneficjentom konkursu, tj. podmiotom, których projekty zostaną wybrane do dofinansowania.

22.3. Proszę o zdefiniowanie „autorów”.

„Nazwiska autorów, metodyków i recenzentów e-materiałów po stronie beneficjentów konkursowych są umieszczane pod każdym e-materiałem i podawane do wiadomości zespołu projektu w ORE” (s. 2) – czy pojęcie „autorów” obejmuje wszystkich członków zespołu, traktowanych jako autorzy w rozumieniu prawa autorskiego, czy jest to inne pojęcie definiowane na potrzeby projektu?

W opinii ORE nie ma konieczności wprowadzania nowych definicji „autorów/twórców” na potrzeby realizacji projektów konkursowych. Zgodnie z zapisami kryterium nr 6 Beneficjent konkursowy zapewni utworzenie zespołu gwarantującego sprawny przebieg prac nad opracowaniem e-materiałów.

Natomiast autorami e-materiałów, które powinny być dostępne dla zespołu projektowego ORE są przede wszystkim twórcy treści, którzy powinni brać odpowiedzialność za dostarczony materiał pod względem merytoryczno-dydaktycznym.

22.4. Proszę o określenie zakresu drugiej oceny materiałów.

„Na etapie odbioru prototypów e-materiałów dopuszcza się dwukrotną negatywną ocenę w każdym z ww. obszarów (z możliwością dokonania przez beneficjentów konkursowych drobnych korekt/ modyfikacji po kolejnych uwagach zespołu ekspertów w ORE, obejmujących m.in. błędy językowe, stylistyczne czy ortograficzne). W przypadku kolejnej negatywnej oceny w danym obszarze wydatki poniesione na opracowanie e-materiału i/ lub koszty wynagrodzenia osób odpowiedzialnych za nadzór i koordynację prac związanych z ich opracowaniem, mogą zostać uznane za niekwalifikowalne”.

Pomimo podnoszenia tej kwestii podczas konsultacji społecznych i w poprzedniej edycji konkursu – nie zaznaczono zakresu kolejnych poprawek. To rodzi niedopuszczalne dla beneficjenta ryzyko pominięcia ewentualnego błędu w pierwszej i drugiej ocenie, co będzie skutkowało odrzuceniem materiału w ocenie trzeciej. W hipotetycznym scenariuszu, w którym materiał zawiera 3 błędy na różnych polach, mogą one być zgłaszane przez ekspertów kolejno.

Wnioskujemy o uzupełnienie zasad współpracy o ograniczenie możliwości zgłaszania kolejnych poprawek do obszaru, który był poprawiany wcześniej w taki sposób, by części materiałów uznane za poprawne podczas jednej oceny nie mogły być zgłaszane jako niepoprawne podczas oceny następnej.

Cytowany Zapis, który znajduje się w załączniku nr 22 *Procedury współpracy beneficjentów konkursowych z ekspertami projektu pozakonkursowego koncepcyjnego pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego - etap II” realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja i Rozwój na lata 2014-2020* podyktowany jest tym,

że dotychczasowa współpraca z beneficjentami pokazuje, że zalecenia ekspertów nie zawsze są wprowadzane, są wprowadzane wybiórczo albo też w nowo wprowadzanych partiach materiału pojawiają się nowe błędy.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia, zapisy mają na celu wyeliminowanie sytuacji, w której pomimo zobowiązania do wprowadzenia każdej wskazanej przez eksperta poprawki, nie są one wprowadzane, a dodatkowo e-materiał przekazany do kolejnej oceny zawiera nowe błędy.

W związku z powyższym IOK nie widzi konieczności dalszego doprecyzowania *ww. załącznika nr 22* we wskazanym zakresie. Należy zaznaczyć, że błędy merytoryczne, zgłaszane na każdym etapie realizacji projektu, powinny być poprawiane przez beneficjentów konkursowych.

22.5. Proszę o doprecyzowanie terminu „na bieżąco”.

Ocena e-materiałów po stronie ORE będzie odbywać się na bieżąco – tj. bez zbędnej zwłoki.

22.6. Proszę o określenie najdłuższego dopuszczalnego terminu.

Zasady współpracy. „Czas na ocenę - uzależniony od liczby e-materiałów przekazanych jednorazowo do oceny i będzie ustalany na etapie uzgadniania harmonogramu poszczególnym beneficjentem.”

Biorąc pod uwagę doświadczenia z obecnego projektu realizowanego przez ORE, Beneficjenci konkursowi przekazują e-materiały w ostatnim możliwym wyznaczonym przez MEN terminie. W związku z powyższym konieczne stało się dodanie w załączniku nr 22 *Procedury współpracy beneficjentów konkursowych z ekspertami projektu pozakonkursowego koncepcyjnego pn. „Tworzenie e-materiałów dydaktycznych do kształcenia ogólnego - etap II”* realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja i Rozwój na lata 2014-2020 zapisu mówiącego, iż czas na ocenę uzależniony będzie od liczby e-materiałów przekazanych jednorazowo do oceny.

W przypadku gdy kolejne e-materiały będą wpływały regularnie i zgodnie z uzgodnionym z ekspertami projektu ORE harmonogramem, poszczególne e-materiały będą również oceniane zgodnie z ustalonymi z beneficjentami terminami. Ocena po stronie ORE będzie odbywać się na bieżąco – tj. bez zbędnej zwłoki.

Również beneficjenci konkursowi w przypadku konieczności wprowadzenia czasochłonnych poprawek do bazowego multimedium, będą mieli możliwość wydłużenia czasu na realizację poprawek (powyżej 7 dni). Czas ten będzie na bieżąco uzgadniany z ekspertami merytorycznymi oraz ekspertem ds. współpracy z beneficjentami konkursowymi i/lub głównym ekspertem merytorycznym projektu koncepcyjnego ORE.

22.7. Proszę o określenie czasu na wprowadzanie zmian adekwatnego do zakresu pracy.

Zasady współpracy p. 20: „Na bieżąco” – termin realizacji nie uwzględnia czasu pracy koniecznej na wprowadzenie zmian przy większości multimediiów bazowych.

Zgodnie z regulaminem konkursu Beneficjent jest zobowiązany do wdrożenia uwag i opinii zawartych w raporcie z konsultacji społecznych w ostatecznych wersjach e-materiałów, w szczególności uwag i opinii o charakterze ogólnym odnoszących się do wszystkich e-materiałów dydaktycznych dla danego przedmiotu.

Beneficjenci konkursowi w przypadku konieczności wprowadzenia czasochłonnych poprawek do bazowego multimedium, będą mieli możliwość wydłużenia czasu na realizację poprawek (powyżej 7 dni). Czas ten będzie na bieżąco uzgadniany z ekspertami merytorycznymi oraz ekspertem ds.

współpracy z beneficjentami konkursowymi i/lub głównym ekspertem merytorycznym projektu koncepcyjnego ORE (patrz pkt 8, 17 *Procedur współpracy...*).